КЛЮЧОВА ТЕМА[1]
Стаття 4
Підневільний стан у домашніх умовах

(Останнє оновлення: 29.02.2024)

Вступ

Для цілей Конвенції поняття «підневільний стан» означає зобов'язання надавати послуги, яке накладається шляхом примусу, і має розглядатись у зв'язку з поняттям рабства (*«Сіліадін проти Франції» (Siliadin v. France)*, 2005, § 124).

Тримання у підневільному стані в домашніх умовах становить особливе правопорушення, відмінне від торгівлі людьми та експлуатації, яке включає в себе цілий комплекс взаємовідносин, включно з явними та прихованими формами примусу, метою яких є примус до покори (*«К.Н. проти Сполученого Королівства» (C.N. v. the United Kingdom)*, 2012, § 80).

Стислий огляд зобов'язань держави

Стаття 4 (матеріальний аспект):

- Позитивне зобов'язання щодо створення законодавчої та адміністративної бази, яка забороняє та карає за примусову чи обов'язкову працю, тримання в підневільному стані та рабство (*«К.Н. і В. проти Франції» (C.N. and V. v. France)*, 2012, § 105);
- Позитивне зобов'язання щодо вжиття оперативних заходів із захисту осіб, які опинилися в умовах рабства, підневільного стану або примусової чи обов'язкової праці (*«К.Н. проти Сполученого Королівства» (C.N. v. the United Kingdom)*, 2012, § 67).

Стаття 4 (процесуальний аспект):

- Обов'язок проводити розслідування у разі наявності обґрунтованих підозр щодо порушення прав особи, передбачених статтею 4 (*«К.Н. проти Сполученого Королівства» (C.N. v. the United Kingdom)*, 2012., § 69).

Варті уваги приклади

- *«Сіліадін проти Франції» (Siliadin v. France)*, 2005 — Суд поширив застосування позитивних зобов'язань на статтю 4 (§§ 77-89);
- *«К.Н. і В. проти Франції» (C.N. and V. v. France)*, 2012 — Суд уточнив значення понять «праця» та «підневільний стан» щодо хатніх працівниць (§§ 73-79).

Повторення загальних принципів

- Стислий огляд загальних принципів див. у справі *«К.Н. проти Сполученого Королівства» (C.N. v. the United Kingdom)*, 2012, §§ 65-69.

[1] Підготовлено Секретаріатом Суду. Не покладає зобов'язань на Суд.
Цей переклад опубліковано за домовленістю з Радою Європи, Європейським судом з прав людини та Верховним Судом (Україна) і виконано бюро перекладів «Профпереклад».

КЛЮЧОВІ ПОСИЛАННЯ ІЗ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ

Провідна справа(-и):

- *«Сіліадін проти Франції» (Siliadin v. France)*, № 73316/01, ЄСПЛ 2005-VII (порушення статті 4).

Інші справи згідно зі статтею 4 Конвенції:

- *«К.Н. і В. проти Франції» (C.N. and V. v. France)*, № 67724/09, 11 жовтня 2012 року (порушення статті 4 (матеріальний аспект) щодо першої заявниці; відсутність порушення статті 4 (процесуальний аспект) щодо першої заявниці, відсутність порушення статті 4 щодо другої заявниці);
- *«К.Н. проти Сполученого Королівства» (C.N. v. the United Kingdom)*, № 4239/08, 13 листопада 2012 року (порушення статті 4);
- *«Кавоґо проти Сполученого Королівства» (Kawogo v. the United Kingdom)* (ухв.), № 56921/09, 3 вересня 2013 року (виключено зі списку справ).